

तकार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

तकार अर्ज क्रं. १० / २०२४

श्री.गजानन निवृत्ती कानडे
मु.पो.अंबप, ता.हातकण्गले,
जि.कोल्हापूर

}

तकार अर्जदार

विस्तृदृ

१. तात्यासाहेब कोरे इन्स्टिट्युट ऑफ इंजिनिअरिंग
ऑड टेक्नोलॉजी, वारणानगर, ता.पन्हाळा,जि.कोल्हापूर	}	वि.प.
२. श्री.वारणा विभाग शिक्षण मंडळ, वारणानगर,
ता.पन्हाळा, जि.कोल्हापूर.		

श्री.वारणा विभाग शिक्षण मंडळ, वारणानगर, ता.पन्हाळा, जि.कोल्हापूर यांचे तात्यासाहेब कोरे इन्स्टिट्युट ऑफ इंजिनिअरिंग ऑड टेक्नोलॉजी, वारणानगर, ता.पन्हाळा, जि.कोल्हापूर यांचेकडील असिस्टंट प्रोफेसर श्री. गजानन निवृत्ती कानडे यांनी दिनांक ११/१०/२०२४ रोजी तकार निवारण समितीकडे तकार अर्ज दाखल केला आहे. अर्जात नमूद तकार पुढीलप्रमाणे-

तकारीचे स्वरूप :

मी, सदर महाविद्यालयामध्ये, दि.०२/१०/१९८९ पासून अनेक विविध पदांवर सेवा केली आहे व सध्या सेवेत आहे. दि.०१/०१/२००९ पासून शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर कडून नियमित विद्यापीठ मान्यताप्राप्त शिक्षक पदावर नियुक्ती झाली आहे. दि.०१/१०/२०१० पासून विद्यापीठ मान्यताप्राप्त असिस्टंट प्रोफेसर या पदावर नियुक्ती झाली असून सध्या याच पदावर कार्यरत आहे. माझ्यावर अनेकबाबतीत वारंवार अनेक अन्याय झाले आहेत. त्याबरोबर मोठे आर्थिक नुकसान झाले आहे. याची पुढील विस्तृत माहिती मी स्वतंत्र ४ पृष्ठांवर दिली आहे.

तकारदार यांनी अर्जासोबत जोडलेली विस्तृतची मुद्देनिहाय तकार समितीच्या निरीक्षणामध्ये नमूद केलेली आहे.

संस्था व महाविद्यालयाचा अभिप्राय :

तकारदार यांच्या तकारीबाबत संस्था व महाविद्यालयाने आपला मुद्देनिहाय खुलासा सादर केलेला आहे. तो समितीच्या निरीक्षणामध्ये नमूद करण्यात आलेला आहे.

समितीची निरीक्षणे :

प्रस्तुतच्या तकार अर्जामध्ये तकारदार यांनी आर्थिक तपशीलाबाबत एकूण ११ तकारी नमूद केल्या असून त्याबाबत संस्था, महाविद्यालयाचा खुलासा व समितीची निरीक्षणे खालीलप्रमाणे आहेत.

१) जुलै २०१४ ची वार्षिक वेतनवाढीची रोखून घरलेली रक्कम -

मा.अध्यक्ष, तकार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांच्या दि.१५/०८/२०२२ च्या आदेशानुसार सदर वेतनवाढीची रक्कम फरकासह देण्याचे आदेश दिले आहेत. परंतु सदर वेतनवाढीच्या फरकाची रक्कम त्यांना प्रचलित नियमानुसार पूर्णपणे मिळालेली नाही/दिलेली नाही. त्यांना प्रत्यक्षात येणे असलेली रक्कम आणि खात्यावर पाठवलेली रक्कम यात भलतीच तूटीची तफावत/फरक आहे. ही फरक रक्कम त्यांना येणे आहे. या देय रक्कमेपेटी एक ठरावीक रक्कम त्यांच्या बँक खात्यावर वर्ग केली. त्यांना देय होत असलेल्या/रक्कमेच्या विस्तृत तपशिलाची मागणी, मा.प्राचार्यांकडे कली आहे. परंतु तपशिल मिळाला नाही. सदर वेतनवाढीची उर्वरीत रक्कम अधिक या उर्वरित फरक रक्कमेची, दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्ष व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सादर केलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी मागणी केली आहे.

याबाबत संस्था व महाविद्यालयाने दिलेल्या खुलाश्यामध्ये मा.अध्यक्ष तकार निवारण समिती शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांच्या दि.१५/०८/२०२२ च्या आदेशानुसार सदर वेतनवाढीची रक्कम फरकासह देण्याच्या आदेशानुसार सदरची पूर्ण रक्कम अदा करणेत आलेली असून सदरची रक्कम रु. २,९९,९८९/- यांचे वारणा बँक खाते क्रमांक १८९७ दि.१६/१०/२०२२ रोजी जमा करणेत आलेली आहे. सदरची रक्कम मिळाली म्हणून तकारदारयांनी पोहोच आमचेकडे दिलेली आहे. त्याची प्रत खुलाश्यासोबत जोडलेली असल्याचे नमूद केले आहे.

तकारदार तसेच जाबदार यांचे म्हणणे अवलोकनी घेता समितीचे मत असे की, तकारदार यांनी अर्जात नमूद केलेल्या तकारीबाबत समितीने यापुर्वी दि.२३/०८/२०२२ रोजी आदेश दिलेले आहेत. श्री.कानडे यांनी सदर आदेशाविरुद्ध मा.पीठासन अधिकारी, विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरण, पुणे यांचेकडे अपिल दाखल करून दाद मागितली असून सदर प्रकरण मे.न्यायाधिकरण यांचेसमोर प्रलंबित असल्याचे समितीच्या निर्दर्शनास येते. समितीकडून एकदा निकाली झालेली तकार पुनश्च: या समितीसमोर सुनावणीस घेता येणार नाही. तसेच निकालाच्या अंमलबजावणीची बाब या समितीच्या कार्यक्षेत येत नाही. सबब, सदर नमूद नकारीबाबत समितीकडून कोणतीही कार्यवाही करता येणार नाही.

२) वर्ष- २०१७ व वर्ष - २०१८ या दोन वेतनवाढीची रक्कम -

सदर वेतनवाढीच्या फरकाची होणारी रक्कम त्यांना येणे आहे. सदर वेतनवाढीच्या फरकाची होणारी रक्कम अधिक या फरक रकमेची दि. ३०-०९-२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्ष व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांना सादर केलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली आहे.

याबाबत संस्था व महाविद्यालयाने दिलेल्या खुलाश्यामध्ये तक्कारदार यांचा पीबीएस तपासला असता समाधानकारक नाही असे दिसून आले आहे. यामुळे या २ वेतनवाढ देण्यात आलेल्या नाहीत. याबाबत पीबीएस सोबत जोडला आहे. तसेच संस्थेकडून जी कागदपत्रे याबाबत तयार केलेली आहेत त्यावेळची ती जोडली आहेत. सदरची कृती प्रचलित नियम व नियमावली नुसार करण्यात आलेली असल्याचे नमूद केले आहे.

सदर तकारीबाबत तक्कारदार तसेच जाबदार यांचे म्हणणे अवलोकनी घेता असे दिसून येते की, तक्कारदार यांच्या सन २०१७ व २०१८ या कालावधीतील वेतनवाढ रोखण्याबाबत जाबदार यांचेकडून तक्कारदार यांना कोणत्याही प्रकारे अवगत करण्यात आल्याचे किंवा त्यांना त्याबाबत नैसर्गिक न्यायतत्वानुसार आपले म्हणणे मांडण्याची पुरेशी संधी दिली गेली नसल्याचे समितीच्या निर्दर्शनास येते. जाबदार यांच्या म्हणण्यानुसार सदरची कृती प्रचलित नियम व नियमानुसार करण्यात आली असल्याचे जरी म्हटले असले तरीही अशी कृती अवलंबतना ती एकतर्फी न करता याबाबत संबंधितांना अवगत करून त्यांना आपले म्हणणे मांडण्याची संधी देणे आवश्यक आहे. तक्कारदार यांच्या सदर वेतनवाढी रोखण्याची जाबदार यांचेकडून केलेली कार्यवाही एकतर्फी करण्यात आली असल्याचे दिसून येते. सबव, तक्कारदार यांची सदर कालावधीतील रोखलेली वेतनवाढीची रक्कम जाबदार यांनी तक्कारदार यांना आदा करावी असे समितीचे मत आहे.

३) ७ व्या वेतन आयोगानुसार दि.०९/०९/२०१६ पासून ३९/१२/२०१८ पर्यंतच्या पगाराच्या फरकाची रक्कम -

या रकमेची, दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्ष व्याजदराने होणारी व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सादर केलेल्या 'सारांश हिशेब तक्त्यानुसार' (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली आहे.

याबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये सदर अभियांत्रिकी महाविद्यालय हे कायम विनाअनुदानित संस्था आहे. विद्यार्थ्यांच्याकडून जमा होणाऱ्या की मधून म्हणजेच खर्चावर आधारीत शिक्षण शुल्क समितीकडून मान्यता मिळालेल्या ज्या त्या वर्षाच्या की मधून संस्थेला आर्थिक व्यवहार करावे लागतात. त्यामुळे पूर्वलक्षी प्रभावाने सातवा वेतन आयोग लागू करणेसाठी कोणतीही आर्थिक

तरतूद नसलेमुळे आमचेकडील कोणत्याही स्टाफला सातवा वेतन आयोग लागू करणेत आलेला नाही. तसेच सातव्या वेतनानुसार कोणतेही वेतन देणेत आलेले नसल्याचे म्हटले आहे.

समितीसमोर तकारदार श्री.कानडे यांनी त्यांचे महाविद्यालयातील चार शिक्षकांचे मस्टर दाखविले व त्यानुसार त्यांना सातवा वेतन लागू करावा अशी मागणी केली. याबाबत जाबदार यांनी सातवा वेतन आयोग लागू केलेले शिक्षक हे सदर अभियांत्रिकी महाविद्यालयाकडील नसून ते वारणा विद्यापीठाकरिता असल्याचे मांडण्यात आले. महाविद्यालयातील अन्य शिक्षक/कर्मचा-यांना सातवा वेतन आयोग लागू केल्याबाबत तकारदार यांनी त्यांना माहित नसल्याचे सांगितले. उपरोक्त दोन्ही पक्षांचे म्हणणे अवलोकनी घेता, ही समिती या निष्कर्षास येते की, तकारदार यांना सद्यस्थितीत सातवा वेतन फरक देण्याबाबतची मागणी मान्य करणे संयुक्तिक होणार नाही.

४) सातव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार होणारी वेतन/पगार रक्कम -

मासिक पगार त्यांना ०९/०९/२०१९ पासून लागू केलेला नाही. सदर ७ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार होणा-या वेतनाच्या/पगाराच्या फरकाची होणारी रक्कम त्यांना येणे आहे. सदर ७ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार होणा-या वेतनाच्या/ पगाराच्या फरकाची होणारी रक्कम अधिक या फरक रकमेची, दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्ष व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सादर केलेल्या ‘सारांश हिशेब तक्त्यानुसार’ (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली आहे.

तकारदार यांच्या तकारीबाबत संस्था व महाविद्यालयाने दिलेल्या खुलाश्यामध्ये सदर अभियांत्रिकी महाविद्यालय हे कायम विनाअनुदानित संस्था आहे. विद्यार्थ्यांच्याकडून जमा होणाऱ्या फी मधून म्हणजेच खर्चावर आधारीत शिक्षण शुल्क समितीकडून मान्यता मिळालेल्या ज्या त्या वर्षांच्या फी मधून संस्थेला आर्थिक व्यवहार करावे लागतात. त्यामुळे पूर्वलक्षी प्रभावाने सातवा वेतन आयोग लागू न करणेसाठी कोणतीही आर्थिक तरतूद नसलेमुळे आमचेकडील कोणत्याही स्टाफला सातवा वेतन आयोग लागू करणेत आलेला नाही. तसेच सातव्या वेतनानुसार कोणतेही वेतन देणेत आलेले नाही असे नमूद केले आहे.

जाबदार यांनी सदर अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील कोणत्याही स्टाफला अद्याप सातवा वेतन आयोग लागू अद्याप लागू केलेला नसल्याचे म्हटले असले आहे. सबब, सद्यस्थितीत सातवा वेतन फरक देण्याबाबतची मागणी मान्य करणे संयुक्तिक होणार नाही असे या समितीचे मत झाले.

५) फेब्रुवारी, २०२० ते डिसेंबर, २०२१ पर्यंत या २३ महिने कालावधीचा थकीत मासिक पगार रक्कम

या २३ महिने कालावधीचा थकीत मासिक पगार बेकायदेशीररित्या पूर्णपणे रोखून धरला. कोणतेही कायदेशीर कारण नसताना/ कोणतीही पूर्व कल्पना न देता आकस्मिकत्या पगार पूर्णपणे

थांबवला. नियमीत कर्मचा-याचा असा विनाकारण पगार थांबवण्याचे हे कृत्य हा एक फारच गंभीर गुन्हा ठरत आहे. याच कालावधीत संपूर्ण जगावर कोरोना महामारीचे भयंकर संकट होते. अक्षरशः मृत्यूचे थैमान सुरु होते. प्रत्येक कुटुंबाला औपधे व वैद्यकिय सुविधेसाठी प्रत्येकाला पैशाची नितांत गरज असताना अशा आणीबाणीच्या परिस्थितीत माझा नियमीत पगार थांबवून ठेवला. याबाबत त्यांनी मा.अध्यक्षसो, तकार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, यांना त्यांची नियमानुसार होणारी पगार रक्कम तत्काळ मिळावी अशी विनंती दि.२८/०९/२०२२ च्या तकार निवारण समेच्या प्रत्यक्ष सुनावनी वेळी केली. त्यानुसार, या थांबवून ठेवलेल्या पगाराची नियमानुसार होणारी संपूर्ण रक्कम तत्काळ त्यांच्या बँक खात्यावर पाठवण्याचे/देण्याचे सक्त आदेश, मा.अध्यक्षसो, तकार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ यांनी दि.२८/०९/२०२२ रोजी मा.प्राचार्यांना दिले. परंतु, मा.प्राचार्यांनी सदर सक्त आदेशाचे उल्लंघन केले. त्यामुळे त्या आदेशाचा म्हणजेच न्याय व्यवस्थेचा गंभीर अवमान झालेला आहे. कारण, त्या आदेशानुसार, संपूर्ण थकीत पगार रक्कम त्यांच्या बँक खात्यावर जमा न करता, त्यांनी एक विचित्र, विसंगत, चुकीची व त्यांना येणे असलेली रक्कम आणि खात्यावर पाठवलेली रक्कम यात भलतीच तूटीची तफावत/फरक आहे. देय होत असलेल्या/रकमेच्या विस्तृत तपशिलाची मागणी, मा.प्राचार्यांकडे केली आहे. परंतु तपशील मिळाला नाही. ही फरक रक्कम त्यांना येणे आहे. त्यामुळे सदर पगाराची उर्वरीत फरकाची होणारी रक्कम अधिक या फरक रकमेची, दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतिवर्ष व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सादर कलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी.

याबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये - या कालावधीमध्ये संपूर्ण जगावर कोरोना महामारीचे भयंकर संकट आले होते. अचानक संपूर्ण जगामध्ये लॉकडाउन लागल्यामुळे सर्वजण आपआपल्या घरी आश्रय घेण्यासाठी निघुन गेले. सदर महाविद्यालय पूर्णतः विना अनुदानित तत्वावर सुरु असल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्याकडून जमा होणाऱ्या फी मधून स्टाफच्या पगारावर खर्च केला जातो. या कालावधीमध्ये विद्यार्थ्यांच्याकडून फी जमा झालीच नाही. विद्यार्थ्यांनी ज्या पद्धतीने फी जमा केली त्या पद्धतीने कोरोना मधील ५० टक्के प्रमाणे ज्या त्या महिन्यामध्ये सर्व स्टाफचे पगार संस्थेकडून करण्यात आले. राहिलेले ५० टक्के हे लॉकडाउन संपल्यानंतर पूर्णतः यांचे खातेमध्ये जमा केलेले आहेत. तसेच जाबदार यांनी समितीसमोर सुनावणीवेळी तकारदार यांच्या २३ महिन्याच्या थकीत पगाराची रक्कम रु.३,५७,३५७/- इतकी तकारदार यांना अदा केल्याचे बँक स्टेटमेंट सादर करण्यात आले. तकारदार यांनी देखील ते अमान्य केलेले नाही.

याबाबत समितीने महाविद्यालयाकडून आदा केलेले बँक स्टेटमेंट अवलोकनी घेतले. त्यामध्ये तकारदार यांना उपरोक्त रक्कम आदा करण्यात आली असल्याचे दिसून येते. सबब, महाविद्यालयाने

तकारदार यांना दिलेल्या प्रत्येक महिन्याच्या वेतनाची सॅलरी स्लिप द्यावी जेणेकरून त्यांना जमा झालेल्या वेतनाचा तपशिल अवगत होईल.

६) जुलै - २०२१ व ऑक्टोबर - २०२१ च्या मासिक पगारातून इन्कम टॅक्स वजावट म्हणून प्रत्यक्षात वजा केलेली एक फरक रक्कम व एक पूर्ण रक्कम याचा परतावा -

जुलै-२०२१ च्या मासिक पगारातून इन्कम टॅक्स वजावट म्हणून प्रत्यक्षात रु.९,००० वजा करून घेतले. परंतु फॉर्म नं. १६ मध्ये प्रत्यक्षात रु.७००० च इन्कम टॅक्स कार्यालयास पाठवले. त्यामुळे याचा परतावा मिळाला नाही. यापैकीची जादा उर्वरीत फरक रक्कम रु.२००० येणे आहे. तसेच ऑक्टोबर २०२१ च्या मासिक पगारातून इन्कम टॅक्स वजावट म्हणून प्रत्यक्षात रु.९५००० इतकी रक्कम इन्कम टॅक्स वजावट म्हणून घेतली. परंतु ही रक्कम १६ नं. फार्ममध्ये दाखवली नाही. सदर रक्कम, इन्कम टॅक्स कार्यालयास पाठवली नाही. त्यामुळे याचा परतावा त्यांना मिळाला नाही. ही रक्कम रु.९५,०००/- येणे आहे. ही रक्कम (रु.२०००/- व रु.९५०००/-) अधिक या फरक रकमेची, दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतिवर्ष व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सदर कलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली आहे.

याबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये - जुलै २०२१ च्या मासिक पगारातून इन्कम टॅक्सची रक्कम रु.९,०००/- वजावट करण्यात आला. परंतु यांच्या १६ नंबर फॉर्ममध्ये रु. ७,०००/- दिसत आहे. राहिलेले रु.२,०००/- व रु.९५,०००/- हे इन्कम टॅक्स पोर्टलवरती रिवाईज रिटर्न केलेले आहेत. हे त्यांच्या वैयक्तिक इन्कम टॅक्स लोगीनवरती त्यांना त्यांचे रिवाईज रिटर्न दिसते. याबाबत त्यांना कार्यालयामध्ये बोलावून माहिती दिलेली असल्याचे नमूद केले आहे.

तकारदार तसेच जाबदार यांचे म्हणणे अवलोकनी घेता समितीचे मत असे की, तकारदार यांची रु.२,०००/- व रु.९५,०००/- ही रक्कम इन्कम टॅक्स पोर्टलवरती तकारदार यांच्या लोगिनमध्ये रिवाईज रिटर्न मध्ये दिसत असल्याचे दोन्ही पक्षकारांनी मान्य केले आहे. इन्कम टॅक्स कार्यालय हे केंद्र शासनाच्या अखत्यारीतील संस्था आहे. याबाबत समिती कोणतेही निर्देश देवू शकत नाही. तकारदार यांनी सदर कार्यालयाकडे याबाबत रिवाईज रिटर्न करणेबाबतची योग्य तो पाठपुरावा करावा असे समितीचे मत आहे.

७) प्रॉफ्हीडंड फंडाची थकीत रक्कम -

तकारदार यांनी तकार अर्जामध्ये त्यांना दि.३१/०३/२०२३ रोजी वय वर्षे ५७ पूर्ण झाले. दि.०९/०४/२०२३ पासून ते पेन्शन मिळण्यास पात्र झाले. त्यामुळे त्यांच्या पगारातून, संस्थाप्रमुखाकडून

पाठवल्या जाणा-या भविष्य निर्वाह निधिच्या पेन्शन खातेस जाणारी रकम रु.१२५० थांबवून त्यांच्या प्रोक्टीडंड फंड खात्यावर पाठवली जाणे आवश्यक होते. परंतु, त्यांच्या प्रोक्टीडंड फंड खात्यावर पाठवली नाही. ही सदर रकम रु.१२५० पासवुकात दिसत नाही. ही रकम त्यांना येणे आहे. ही रकम अधिक या रकमेची दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के व्याजदराने होणारी रकम त्यांनी सादर केलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली आहे.

याबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये - दि. ३१/०३/२०२३ रोजी त्यांना ५८ वर्षे पूर्ण झालेले आहे. प्रोक्टीडंट फंड नियमानुसार ५८ वर्षांनंतर पेन्शन सुरु होते. यांची पेन्शनची रकम रु. १,२५०/- हे तीन महिने पेन्शनमध्ये फंडाला गेलेली आहे. सदरची रकम ही प्रोक्टीडंट फंडात यावी लागत होती. ती चुकून पेन्शनमध्ये जमा झालेली आहे. याबाबत तकारदार यांना सूचना केल्या व लागणारी कागदपत्रे देण्यास सांगितले असता अद्याप त्यांनी मागणी केलेली आवश्यक कागदपत्रे कार्यालयामध्ये जमा केलेली नाही. याबाबत फंड ऑफीस, कोल्हापूर यांच्याशी करावी लागणारी कागदपत्रे आमचेकडून पूर्ण आहेत याची प्रत सोबत जोडली आहे. त्यांची वैयक्तिक लागणारी कागदपत्रांची पूर्तता अद्याप न केल्यामुळे कागदपत्रे ही अद्याप आमचे (महाविद्यालय) कार्यालयाकडे आहेत.

तकारदार तसेच जाबदार यांचे म्हणणे अवलोकनी घेता समितीचे मत असे की, तकारदार यांच्या प्रोक्टीडंड फडामध्ये जमा करावी लागणारी रकम चुकून पेन्शनमध्ये फंडामध्ये गेली असल्याचे जाबदार यांनी मान्य केले आहे. तसेच याबाबत जाबदार यांनी सदर कार्यालयाकडे पत्रव्यवहार केल्याचे दिसून येते. या कार्यालयाकडून जादा गेलेली रकम परत मिळणेकामी आवश्यक असणारी कार्यवाही/त्रुटीपूर्तता जाबदार यांनी तात्काळ करावी तसेच या कामी जाबदार यांना आवश्यक असणा-या कागदपत्रांची पूर्तता तकारदार यांनी त्वरीत करावी व संबंधित कार्यालयाकडे पाठपुरावा करावा.

c) मा. प्राचार्यांनी माझ्या पगारातून शिक्षण व इतर देणगीच्या नावाखाली सातत्याने माझ्या संमतीशिवाय परस्पर जबरदस्तीने रकम वजा केलेली रकम -

तकारदार यांनी सदर तकारीमध्ये मा.प्राचार्यांनी त्यांच्या पगारातून शिक्षण व इतर देणगीच्या नावाखाली सातत्याने त्यांच्या संमतीशिवाय परस्पर जबरदस्तीने रकम वजा केली आहे. ही रकम त्यांना येणे आहे. ही रकम अधिक या रकमेची, दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्षे व्याजदराने होणारी व्याजाची रकम त्यांनी सादर केलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली असून याबाबत फेब्रुवारी २०१५ ते जुलै २०२४ पर्यंतच्या कालावधीमधील रकमेची मागणी तपशिल दिला आहे.

सदर तकारीबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये तकारदार यांच्या पगारातून केलेली रक्कम ही त्यांच्या सहमतीने कपात केलेली आहे. ज्या त्या महिन्यामध्ये त्यांनी कपात झालेला पगार घेतलेला आहे. तसेच शिक्षण मंडळास देणगी दिलेल्या रक्कमेची पावती आयकर विवरण पत्र भरत असताना त्यास जोडून आयकरामध्ये सूटसुध्दा त्यांनी मिळविलेली आहे. त्यामुळे सदरची मागणी चुकीची आहे. सदरचा मुद्रा हा तकारदारयांनी दि. ०४/०५/२०१५ रोजी तकार अर्ज शिवाजी विद्यापीठामध्ये दिलेला होता. यामध्ये शिवाजी विद्यापीठ तकार निवारण समितीने सदरचा मुद्रा दि. २३/०८/२०२२ रोजीच्या निकालानुसार अमान्य केलेला असल्याचे नमूद केले आहे. तसेच याबाबत तकारदार यांनी सदर आदेशाविरुद्ध मे.न्यायाधिकरण, पुणे यांचेकडे दाद मागितली असून ती प्रलंबित असल्याचे समितीसमोर कथन केले.

उपरोक्त तकारीबाबत समितीच्या असे निर्दर्शनास येते की, सदरची तकार मे.न्यायाधिकरण यांचेसमोर प्रलंबित आहे. तथापि, याबाबत तकारदार यांनी आपण समितीकडे यापुर्वी दाखल केलेल्या तकारीतील मागणी ही सन २०१५ पुर्वीची केलेली होती. आता सदर अर्जात फेब्रुवारी, २०१५ पासून पुढील कालावधीकरीताची आपण मागणी नमूद केली असल्याने ती समितीसमोर मांडली आहे असे कथन केले. समितीने दोन्ही पक्षकारांनी या तकारीबाबत मांडलेले लेखी व तोंडी म्हणणे अवलोकनी घेतले. तकारदार यांच्या दि.०४/०५/२०१५ रोजीच्या अर्जामध्ये जो मागील कालावधीचा मुद्या होता. त्याबाबत मे.न्यायाधिकरण यांचसमोर तकार प्रलंबित असून मे.न्यायाधिकरण यांचेकडून त्याबाबत अंतिम निर्णय झाल्याशिवाय हया मुद्याबाबत सद्यस्थितीत तकार निवारण समितीकडून निर्णय देणे उचित होणार नाही.

९) उच्च शिक्षकेय अतिरिक्त कामाचे (Additional Work) अतिरिक्त मानधन रक्कम -

तकारदार यांनी तकार अर्जामध्ये दि.०९/०९/२००९ पासून त्यांची नेमणूक विद्यापीठ मान्यताप्राप्त शिक्षक म्हणून या संस्थेतील सिव्हिल इंजिनिअरिंग विभागाकडील पदवी अभ्यासक्रमाकडे झाली. या पदाचे काम करत असताना त्यांना एम ई/ एम टेक/ सिव्हिल इंजिनिअरिंग/ सी ॲण्ड एम या उच्च पदवी अभ्यासक्रमाचा विविध स्तरावरील अतिरिक्त/जादा कामाचा अधिभार दिला आहे. या अतिरिक्त कामाच्या मानधनाची रक्कम त्यांना मिळालेली नाही. ही रक्कम त्यांना येणे आहे. ही मानधनाची रक्कम अधिक या रकमेची दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्षे व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सादर केलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली असून याबाबत फेब्रुवारी २०१५ ते जुलै २०२४ पर्यंतच्या कालावधीमधील रक्कमेच्या मागणीचा तपशिल दिला आहे.

याबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये श्री.कानडे यांना माहे जुलै, २०१९ पासून एम.ई. सिव्हिल इंजिनीअरींग आणि पदवीकडील बी.ई. सिव्हिल इंजिनीअरिंगकडील कार्यभाग विभाग प्रमुख यांनी

दिला होता. सदरचा एकवित कार्यभार हा एक शिक्षकीय कार्यभारापेक्षा जास्त नाही. तसेच टर्म वर्क असेसमेंट करणे हा शिक्षकांच्या नियमित कामांचा एक भाग आहे. त्यामुळे त्यांना वेगळे मानधन देणे लागत नाही. सदरचा मुद्रा हा तकारदारयांनी दि. ०४/०५/२०१५ रोजी तकार अर्ज शिवाजी विद्यापीठामध्ये दिलेला होता. यामध्ये शिवाजी विद्यापीठ तकार समितीने सदरचा मुद्रा दि. २३/०८/२०२२ रोजीच्या निकालानुसार अमान्य केलेला आहे. तसेच याबाबत तकारदार यांनी सदर आदेशाविरुद्ध मे.न्यायाधिकरण, पुणे यांचेकडे दाद मागितली असून ती प्रलंबित असल्याचे समितीसमोर कथन केले.

उपरोक्त तकारीबाबत समितीच्या असे निर्दर्शनास येते की, सदरची तकार मे.न्यायाधिकरण यांचेसमोर प्रलंबित आहे. तथापि, याबाबत तकारदार यांनी आपण समितीकडे यापुर्वी दाखल केलेल्या तकारीतील मागणी ही सन २०१५ पुर्वीची केलेली होती. आता सदर अर्जात फेब्रुवारी, २०१५ पासून पुढील कालावधीकरीताची आपण मागणी नमूद केली असल्याने ती समितीसमोर मांडली आहे असे कथन केले. समितीने दोन्ही पक्षकारांनी या तकारीबाबत मांडलेले लेखी व तोंडी म्हणणे अवलोकनी घेतले. तकारदार यांच्या दि.०४/०५/२०१५ रोजीच्या अर्जामध्ये जो मागील कालावधीचा मुद्या होता त्याचा देयाबाबत निर्णय मे.न्यायाधिकरण यांचसमोर प्रलंबित असून मे.न्यायाधिकरण यांचेकडून त्याबाबत अंतिम निर्णय झाल्याशिवाय हया मुद्याबाबत सध्यस्थितीत तकार निवारण समितीकडून निर्णय देणे उचित होणार नाही.

१०) इस्टेट ऑफिस इन्वार्ज या अतिरिक्त/जादा पदाच्या कामाच्या मानधनाची रक्कम -

तकारदार यांनी सदर तकारीमध्ये इस्टेट ऑफिस इन्वार्ज या अतिरिक्त/जादा पदाच्या कामाच्या मानधनाची त्यांना येणे आहे. ही दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्षे व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सादर केलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली असून याबाबत फेब्रुवारी २०१५ ते जून २०१९ पर्यंतच्या कालावधीमधील रक्कमेच्या मागणीचा तपशिल दिला आहे.

याबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये महाविद्यालयाच्या अधिपत्याखाली असलेल्या वेगवेगळ्या समित्या कार्यरत आहेत. संस्थेच्या मालकीच्या इमारतीसंदर्भात एक समिती आहे. (इस्टेट/बिल्डींग मेंटनन्स कमिटी) त्या समितीचे कामकाज पाहण्यासाठी नेमणूक केली होते. त्यानुसार त्यांनी महाविद्यालयाच्या अधिपत्याखाली असणाऱ्या इमारतीची देखभाल करणेचे होते व त्यांनी त्याचे कोणतेही काम केलेले नाही. सदरचे कामकाज हे त्यांच्या कामाचा एक भाग असून त्यांना निर्देशित वेळेतच करणेचे आहे व त्यांनी ते काम केलेले नाही व त्यांनी केलेली मागणी ही चूकीची आहे. सदरचा मुद्रा हा तकारदारयांनी दि. ०४/०५/२०१५ रोजी तकार अर्ज शिवाजी विद्यापीठामध्ये दिलेला होता.

यामध्ये शिवाजी विद्यापीठ तकार समितीने सदरचा मुद्रा दि.२३/०८/२०२२ रोजीच्या निकालानुसार अमान्य केलेला असल्याचे नमूद केले आहे. तसेच याबाबत तकारदार यांनी सदर आदेशाविरुद्ध मे.न्यायाधिकरण, पुणे यांचेकडे दाद मागितली असून ती प्रलंबित असल्याचे समितीसमोर कथन केले.

उपरोक्त तकारीबाबत समितीच्या असे निर्दर्शनास येते की, सदरची तकार मे.न्यायाधिकरण यांचेसमोर प्रलंबित आहे. तथापि, याबाबत तकारदार यांनी आपण समितीकडे यापुर्वी दाखल केलेल्या तकारीतील मागणी ही सन २०१५ पुर्वीची केलेली होती. आता सदर अर्जात फेब्रुवारी, २०१५ पासून पुढील कालावधीकरीताची आपण मागणी नमूद केली असल्याने ती समितीसमोर मांडली आहे असे कथन केले. समितीने दोन्ही पक्षकारांनी या तकारीबाबत मांडलेले लेखी व तोंडी म्हणणे अवलोकनी घेतले. तकारदार यांच्या दि.०४/०५/२०१५ रोजीच्या अर्जामध्ये जो मागील कालावधीचा मुद्या होता. त्याबाबत मे.न्यायाधिकरण यांचेसमोर तकार प्रलंबित असून मे.न्यायाधिकरण यांचेकडून त्याबाबत अंतिम निर्णय झाल्याशिवाय हया मुद्याबाबत सद्यस्थितीत तकार निवारण समितीकडून निर्णय देणे उचित होणार नाही.

११) फेब्रुवारी - २०१५ ते डिसेंबर - २०१५ या कालावधीतील शासन नियमानुसार होणाऱ्या महागाई भत्याची थकीत रक्कम -

तकारदार यांनी तकार अर्जामध्ये फेब्रुवारी २०१५ ते डिसेंबर २०१५ या कालावधीतील शासन नियमानुसार होणा-या महागाई भत्याची रक्कम येणे आहे. ही रक्कम अधिक या रकमेची, दि.३०/०९/२०२४ पर्यंतची १२ टक्के प्रतीवर्षे व्याजदराने होणारी व्याजाची रक्कम त्यांनी सादर केलेल्या सारांश हिशेब तक्त्यानुसार (Abstract chart of calculation) प्रमाणे मिळावी अशी तकार नमूद केली आहे.

याबाबत जाबदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये आमचे महाविद्यालय हे पूर्णतः विनाअनुदानित तत्वावर सुरु असून विद्यार्थ्यांकडून जमा होणाऱ्या फी मधून स्टाफच्या पगारावर खर्च केले जातो. सर्व स्टाफना ज्या ज्या वेळी पगारवाढ व महागाई भत्ता लागू करण्यात आला त्याबरोबरच तकारदारयांनाही लागू केलेला आहे. त्यामुळे त्यांना महागाई भत्यातील फरक आम्ही देणे लागत नाही. सदरचा मुद्रा हा तकारदारयांनी दि.०४/०५/२०१५ रोजी तकार अर्ज शिवाजी विद्यापीठामध्ये दिलेला होता. यामध्ये शिवाजी विद्यापीठ तकार समितीने सदरचा मुद्रा दि. २३/०८/२०२२ रोजीच्या निकालानुसार अमान्य केलेला आहे असे नमूद केले आहे. तसेच याबाबत तकारदार यांनी सदर आदेशाविरुद्ध मे.न्यायाधिकरण, पुणे यांचेकडे दाद मागितली असून ती प्रलंबित असल्याचे समितीसमोर कथन केले.

उपरोक्त तकारीबाबत समितीच्या असे निर्दर्शनास येते की, सदरची तकार मे.न्यायाधिकरण यांचेसमोर प्रलंबित आहे. तथापि, याबाबत तकारदार यांनी आपण समितीकडे यापुर्वी दाखल केलेल्या तकारीतील मागणी ही सन २०१५ पुर्वीची केलेली होती. आता सदर अर्जात फेब्रुवारी, २०१५ पासून

पुढील कालावधीकरीताची मागणी नमूद केली असत्याने ती समितीसमोर मांडली आहे असे कथन केले. समितीने दोन्ही पक्षकारांनी या तकारीबाबत मांडलेले लेखी व तोंडी म्हणणे अवलोकनी घेतले. तकारदार यांच्या दि.०४/०५/२०१५ रोजीच्या अर्जामध्ये जो मागील कालावधीचा मुद्या होता. त्याबाबत मे.न्यायाधिकरण यांचसमोर तकार प्रलंबित असून मे.न्यायाधिकरण यांचेकडून त्याबाबत अंतिम निर्णय झाल्याशिवाय हया मुद्याबाबत सद्यस्थितीत तकार निवारण समितीकडून निर्णय देणे उचित होणार नाही.

तसेच तकारदार यांनी वरील तकार अर्जात वरील मुद्या कं.१ ते ११ या तकारीबाबत संस्थेकडून दि.३०/०९/२०२४ अखेर रितसर येणे असलेली एकूण रक्कम रुपये २,२५,९८,६४९/- (दोन कोटी पंचवीस लाख अठठयान्नव हजार सहाशे एककेचाळीस) इतकी होत आहे. ही रक्कम त्यांना येत्या आठ दिवसात मिळावी अशी रितसर मागणी विनंती त्यांनी संस्थेचे मा.प्राचार्य यांना ई-मेल पत्रव्यवहाराब्बारे, दि.०३/१०/२०२४ रोजी केलेली आहे. परंतु असा पत्रव्यवहार करूनही मा.प्राचार्यांनी त्यांना येणे असलेली रक्कम देणेबाबत योग्य ती कोणतीही उचित कार्यवाही केलेली नाही. त्यांच्या मागणी विनंतीस अजिबात कोणताही व कसलाच सकारात्मक प्रतिसाद दिलेला नाही. त्यांनी रितसर मागणी केलेली रक्कम दिलेली नाही. तरी संस्थेच्या मा.प्राचार्यांकडून त्यांना येणे असलेली सदर रक्कम रु.२,२५,९८,६४९/- (दोन कोटी पंचवीस लाख अठठयान्नव हजार सहाशे एककेचाळीस) इतकी लवकरात लवकर देणेबाबत योग्य असे आदेश तकार निवारण समिती या न्याय व्यवस्थेमार्फत संस्थेच्या मा.प्राचार्य यांना व्हावेत व त्यांना योग्य असा न्याय मिळावा तसेच या प्रक्रियेत भी तकारदार (वादी) एक सामान्य कर्मचारी आहे आणि प्रतिवादी हे एक प्रबळ पदाधिकारी आहेत. त्यामुळे माझ्या सदर/उपरोक्त तकार निवारणाबाबतच्या या न्याय प्रक्रियेदरम्यान एखाद्या वा काही मुद्याविषयी शंकेची स्थिती उदभवल्यास, शंकेचा अनुकूल फायदा मला मिळावा अशी विनंती नमूद केली आहे.

उपरोक्त प्रमाणे तकारदार यांच्या मुद्दा क. १ ते ११ या मागणीचा समितीने विचार करून ते कारणांसहित निर्णयित केले आहेत. सबव तकारदार मागणी करतात अशा रकमेचे त्यांना येणे असल्याचे त्यांनी पुराव्यासह शाबित केलेले नाही. त्यामुळे त्यांच्या या रक्कम मागणीमध्ये तथ्य दिसून येत नाही.

१. सर्वीस रेकॉर्ड दुरुस्ती तपशिल.

तकारदार यांनी सदर तकारीमध्ये - दि.३१/१२/२००८ पर्यंत तकारदार हे मेटेनन्स इंजिनियर या नॉन-टिचिंग पदावर काम करत होते. त्या सेवा कालावधीत त्यांच्या सेवा पुस्तिकेत हक्काच्या रजेची नोंद होत होती. ही नोंद अद्यावत केलेली नाही. तरी ही नोंद अद्यावत करून सेवा पुस्तिकेची एक प्रत मिळावी, अशी तकार नमूद केलेली आहे.

याबाबत जावदार यांनी दिलेल्या खुलाश्यामध्ये तकारारयांचे सेवापुस्तकामध्ये केलेल्या नोंदी बरोबर व अद्यावत आहेत. त्यांनी विद्यापीठाच्या दफ्तरी सर्वीस रेकॉर्डमधील दुरुस्ती केलेली मागणी पूर्णपणे

चुकीची आहे. त्यांच्या सेवापुस्तकामध्ये हक्काच्या रजा ज्या त्या वेळी जमा दाखविलेल्या आहेत. त्यांनी त्यांच्या स्वतःचे हस्ताक्षराने हक्काचे रजा अर्ज भरून दिले होते. प्राचार्यांनी/कार्यालयाने परस्पर या रजा अर्जात कोणतीही खाडाखोड केलेली नाही. तकादारहे दि. ०१/०१९९९५ पासून दि. ३१/०७/२००८ अखेर मेंटनन्स इंजिनीअर या पदावर आणि दि. ०१/०८/२००८ पासून आजअखेर सहायक प्राध्यापक पदावर सेवेत आहेत. त्यांचे प्राचार्य व संस्था व्यवस्थापनाने, शिवाजी विद्यापीठ संस्थेतील दप्तरी (रिकॉर्डला) १९ वर्षांचा संपूर्ण अनुभव मुद्रामहून काढून टाकला/शुन्य केला हे म्हणणे पूर्णपणे चुकीचे व खोडसाळपणाचे आहे. त्यांचा हा अनुभव आमचे दप्तरी नोंद आहे.

सदर तकारीच्या अनुपंगाने समितीने जाबदार यांना तकारदार यांच्या सेवापुस्तकाची अद्यावत केलेली झेरोक्स प्रत समितीकडे दाखल करण्याची सूचना केली होती. त्यानुसार जाबदार यांनी दि. १९ जून २०२५ रोजी तकार निवारण कक्षाकडे सेवापुस्तकाची झेरोक्स प्रत सादर केली आहे. सेवापुस्तकाची प्रत तपासली असता त्यामध्ये तकारदार यांच्या तकारीत नमूद सेवा कालावधीतील हक्काच्या रजेच्या नोंदी घेण्यात आलेल्या असल्याचे दिसून येते. सबब, सदर तकार मुद्या निकाली काढणेत येत असून जाबदार यांनी अद्यावत नोंदीसह सेवापुस्तकाची एक प्रत तकारदार यांना उपलब्ध करून देणे आवश्यक असे या समितीचे मत.

२. मानसिक त्रासाची आर्थिक भरपाई तपशिल.

तकारदार यांनी सदर तकारीमध्ये पुढीलप्रमाणे तकार नमूद केली आहे - या संस्थेतील सेवाकाळात माझ्यावर अनेक बाबतीत वारंवार अन्याय झालेने मला अतोनात मानसिक त्रास मला सहन करावा लागला व लागत आहे. विशेषकरून, संपूर्ण जगावर कोरोना महामारीचे भंयकर संकट होते. अक्षरशः मृत्यूचे थैमान सुरु होते. त्या कालावधीत अशा आणिबाणीच्या परिस्थितीत माझा नियमित पगार थांबवून ठेवला. त्यामुळे मला जबर मानसिक त्रास सहन करावा लागला. मला झालेल्या या मानसिक त्रासाच्या भरपाईपोटी, दि. ३०/०९/२०२४ पर्यंतची योग्य अशी आर्थिक भरपाई रक्कम मला मिळावी, ही विनंती.

याबाबत जाबदार यांच्या खुलाश्यामध्ये तकारदार यांचेबाबतीत प्रत्येक वेळी सहानुभूतीने विचार करून त्यांना संस्थेत योग्य ती संधी उपलब्ध करून दिल्याचे दिसत आहे. अशावेळी अत्यंत चुकीच्या पद्धतीने विपर्यास्त मागणी करून संस्थेस वेठीस धरणे, संस्थेच्या अपेक्ष सॉडीकडे संस्थेची बदनामी करणे अशा प्रकारामुळे त्यांची प्रवृत्ती दिसून येत आहे. श्री. गजानन निवृत्ती कानडे यांनी १९९५ पासून सन २००८ पर्यंतच्या शिक्षकेत्तर पदावरील कालावधीतील वेगवेगळ्या प्रकारे केलेली कालबाह्य व अवास्तव मागणी चूकीची असलेने संस्था त्यांना देय लागत नाही. शिक्षकीय पदावर काम करीत असताना

माहे जानेवारी २००९ पासून त्यांचेवर कोणत्याही प्रकारचा अन्याय अथवा आर्थिक नुकसान झालेले दिसून येत नाही. त्यांनी केलेली ही शैक्षणिक कामाचाच भाग असल्याचे नमूद केले आहे.

याबाबत श्री.कानडे यांच्या तकारी व संस्था, महाविद्यालयाने मांडलेले म्हणणे विचारात घेता श्री.कानडे यांनी मानसिक त्रासाबाबत कोणताही पुरावा समितीसमोर सादर केलेला नाही. सबव या तकारीमध्ये तथ्य दिसून येत नाही.

आदेश

तकार अशंत: मंजूर करण्यात येत आहे.

१. तकारदार यांनी अर्जात नमूद केलेल्या मागणी क. १ व ३ ते ११ अमान्य करण्यात येत आहेत.
२. तकारदार यांनी अर्जात नमूद केलेली मागणी क. २ मान्य करण्यात येत आहे. जाबदार यांनी तकारदार यांच्या सन २०१७ व २०१८ मधील कालावधीत रोखलेल्या वेतनवाढी सदर आदेश प्राप्त झाल्यापासून दोन महिन्याच्या आत तकारदार यांना आदा कराव्या.
३. जाबदार यांनी तकारदार यांचे सेवापुस्तक अद्यायावत करून त्याची प्रत तकारदार यांना त्वरीत उपलब्ध करून द्यावी.

(झालेल्या निर्णयाच्या प्रती संबंधिताना देऊन तसे कळविणेत यावे.)

दिनांक : *** 4 AUG 2025**

H. A. Kadam
सदस्य सचिव
(श्रीमती ए.ए.कदम)

P. H. Ingarekar
सदस्य
(प्रा.डॉ.एस.पी.हौंगेकर)

M. Mahajan
सदस्य
(प्रा.डॉ.एस.एस.महाजन)

D. V. Shinde
सदस्य
(डॉ.व्ही.एन.शिंदे)

A. M. Patil
सदस्य
(श्रीमती ए.एच.कोलेकर)

S. Y. Shinde
सदस्य
(श्री.एस.यु.शिंदे)

J. D. Deshpande
अध्यक्ष
(श्री.ए.व्ही.देशपांडे)

